

О. І. Отрешко

Вапняки

ВАПНЯКИ – осадові гірські породи, які складаються головним чином з кальциту. За складом домішок виділяють В. піщанисті, доломітизовані, бітумінозні та ін. Слабозцементовані відміни, складені з кальцитових решток мор. мікроорганізмів, називаються крейдою, перекристаліз. – мармуром. При вмісті глини понад 50 % В. переходять у мергелі. За походженням розрізняють В. хемогенні й біогенні, які можуть складати рифи. В. утворюються в тропіч. і субтропіч. зонах у мор. водоймах з прозорою незамуленою водою в умовах знач. мор. трансгресій. На території України В. поширені в різновік. нашаруваннях порід. Високоякісні флюсові В. добувають у Донбасі та на Крим. п-ові. Рифові В., що становлять 200–300-метрову продуктивну товщу в юрських відкладах у Крим. горах, використовують у металург., хім. і буд. промисловості. Родовища моховаткових і нумулітових пилял. В. розробляють на Крим. п-ові, у Причорномор'ї, у Вінн., Хмельн., Чернів. та ін. областях. Унікал. природ. утворенням є пасмо рифових В. неоген. віку завдовжки більш як 200 км – Товтри, або Медобори. Тут розробляють родовища В., які використовують у цемент. (Нігин. родовище) та цукр. (Нігин.-Вербків. родовище у Хмельн., Лисогір. – у Вінн. областях) промисловості. Враховуючи унікальність Товтр, актуал. є питання їх охорони. Родовища В. для виробництва цементу та вапна розвідані в багатьох регіонах України. В. використовують також для виробництва пластмас, мінерал. добрив, осушення нафтопродуктів і тканин, меліорації ґрунтів тощо.

Рекомендована література

1. Дроботя В. Г. и др. Производство пильного камня-ракушечника и его применение в современном строительстве. К., 1981;
2. Захваткин Л. Н. Опыт разработки сближенных пластов пильного известняка. Кишинев, 1989;
3. Соколенко Ю. Е. Применение отходов добычи известняков в индустриальном строительстве. Николаев, 1989;
4. Сементовский Ю. В. Минеральное сырье. Известняк: Справоч. Москва, 1999;
5. Мережко Н. В. Особливості модифікування вапняку // ХПУ. 2001. № 4.

Бібліографічний опис:

Вапняки / О. І. Отрешко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-33111>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).